Europaparlamentet
2024-2029

ANTAGNA TEXTER

P10_TA(2025)0166

Åtgärder mot Kinas exportrestriktioner för kritiska råmaterial

Europaparlamentets resolution av den 10 juli 2025 om åtgärder mot Kinas exportrestriktioner för kritiska råmaterial (2025/2800(RSP))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

– med beaktande av sina tidigare resolutioner om Kina,

– med beaktande av det kommande toppmötet mellan EU och Kina den 24–25 juli 2025,

– med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1252 av den 11 april 2024 om inrättande av en ram för säkerställande av trygg och hållbar försörjning av kritiska råmaterial och om ändring av förordningarna (EU) nr 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 och (EU) 2019/1020[1] (förordningen om kritiska råmaterial),

– med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1735 av den 13 juni 2024 om inrättande av en åtgärdsram för att stärka Europas ekosystem för tillverkning av nettonollteknik och om ändring av förordning (EU) 2018/1724[2] (förordningen om nettonollindustrin),

– med beaktande av G7-ledarnas uttalande om G7:s handlingsplan för kritiska mineraler,

– med beaktande av kommissionens meddelande av den 26 februari 2025 *Given för en ren industri: en gemensam färdplan för konkurrenskraft och fossilfrihet* (COM(2025)0085),

– med beaktande av partnerskapen för ren handel och rena

---

1 EUT L, 2024/1252, 3.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj.
2 EUT L, 2024/1735, 28.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1735/oj.

investeringar som EU håller på att förhandla fram samt av EU:s partnerskap för kritiska råmaterial,

– med beaktande av det gemensamma meddelandet från kommissionen och unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik av den 20 juni 2023 om en europeisk strategi för ekonomisk säkerhet (JOIN(2023)0020) och av kommissionens ordförande Ursula von der Leyens anföranden om riskminskning vid European Policy Centre den 30 mars 2023 och i Europaparlamentet den 18 april 2023,

– med beaktande av den 13:e strategiska dialogen mellan EU och Kina, som hölls mellan vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik, Kaja Kallas, och Kinas utrikesminister, Wang Yi, i Bryssel den 2 juli 2025,

– med beaktande av kommissionens ordförande Ursula von der Leyens uttalanden vid G7-toppmötet i Kananaskis i Kanada den 16–17 juni 2025,

– med beaktande av Världshandelsorganisationens (WTO) regler, särskilt principerna om icke-diskriminering och öppenhet när det gäller exportrestriktioner,

– med beaktande av WTO:s tvistlösningsbeslut DS431, DS432 och DS433 om Kinas exportrestriktioner för sällsynta jordartsmetaller,

– med beaktande av FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter,

– med beaktande av artikel 136.2 och 136.4 i arbetsordningen, och av följande skäl:

A. Den 4 april 2025 började Kina genomföra exportrestriktioner för sju av de sjutton sällsynta jordartsmetallerna och för permanentmagneter tillverkade av dessa metaller genom ett system för icke-automatiska licenser, varvid deras dubbla användningsområden och säkerhetsaspekter angavs som skäl. Förteckningen över ämnen som omfattas av restriktionerna innehåller medeltunga och tunga sällsynta jordartsmetaller (samarium, gadolinium, terbium, dysprosium, lutetium, skandium och yttrium).

B. Kritiska råmaterial är viktiga insatsvaror för många olika industriella produkter och processer, bland annat inom kritiska sektorer såsom ren teknik, digital teknik, hälso- och sjukvård samt försvar. En trygg och hållbar försörjning av kritiska råmaterial är en förutsättning för att unionens mål vad gäller klimat, digital teknik, konkurrenskraft och försvar ska uppnås.

C. Exportvolymerna har enligt uppgift minskat med så mycket som

80 procent, vilket i hög grad påverkar en rad olika sektorer, bland annat elektronik och konsumentteknik, grön energi och förnybara energikällor, fordonsindustrin, flyg- och rymdindustrin samt hälso- och sjukvården.

D. EU:s beroende av Kina när det gäller kritiska råmaterial har fortsatt att öka eller, i bästa fall, envist legat kvar på en hög nivå. Den globala leveranskedjan för sällsynta jordartsmetaller är starkt koncentrerad till Kina, som kontrollerar omkring 75 procent av gruvproduktionen och 85 procent av förädlingskapaciteten, och för vissa av metallerna, till exempel terbium, yttrium och dysprosium, över 95 procent av den globala leveranskedjan. EU är fortfarande alltför beroende av tredjeländer för försörjning av kritiska råmaterial och är nästan helt beroende av Kina för försörjning av tunga sällsynta jordartsmetaller. EU tillgodoser 98 procent av sin efterfrågan på permanentmagneter, och 92 procent av sin efterfrågan på neodymmagneter, genom import från Kina.

E. Kinas dominans inom global utvinning, bearbetning och raffinering av kritiska råmaterial och mellanprodukter har ökat kraftigt, vilket har skapat strategiska beroenden längs viktiga värdekedjor, som ibland har utnyttjats medvetet genom restriktiva handelsåtgärder. Kina begränsade för första gången exporten av sällsynta jordartsmetaller 2010 till följd av en territoriell tvist med Japan, och denna restriktion förklarades av överprövningsorganet oförenlig med WTO:s regler. Kina har också tillämpat omfattande restriktioner på exporten av råmineraler som klassas som strategiska och/eller kritiska av EU, bland annat gallium och germanium sedan den 1 augusti 2023, grafit sedan december 2023, antimonprodukter sedan den 15 september 2024, volfram och vismut sedan den 4 februari 2025 och skandium sedan den 17 april 2025.

F. Genomförandet av dessa exportrestriktioner har redan börjat orsaka svåra störningar för industrin i EU, bland annat fordonsindustrin, där så många som 17 produktionslinjer fick stängas ner tillfälligt i maj 2025. Det finns risk för störningar i ett stort antal sektorer, bland annat hälso- och sjukvården, rymd- och försvarsindustrin – däribland stridsflygplan, fregatter, drönare och precisionsstyrda vapensystem – vindturbiner och batterier, liksom i den gröna och den digitala omställningen mer allmänt.

G. Enligt Kinas licensieringsförfarande måste sökande lämna ut känslig information till kinesiska myndigheter, vilket strider mot reglerna om företagshemligheter. Kinas uppdaterade ramverk för exportkontroll från december 2024 ger det kinesiska handelsministeriet, statsrådet och den centrala militärkommissionen större skönsmässig befogenhet att tillämpa exportkontroller på varor som inte formellt förtecknas som varor med dubbla användningsområden. Dessa nya bestämmelser innefattar åtgärder med extraterritoriell tillämpning.

H. EU tillämpar exportkontroller på vissa typer av kritiska och avancerade material, men dessa kontroller är tydligt inriktade på materialtyper, med exakta tekniska parametrar som rör deras användning inom specifika militära tillämpningar, påverkar inte handeln med kommersiella icke-känsliga produkter och omfattar endast en liten del av den totala exporten av materialen i fråga.

I. Kina har medvetet följt en strategi för att underskrida de globala marknadspriserna och har samtidigt hållit den inhemska marknaden stängd, generellt sett till förmån för statsägda företag, och kombinerat detta med enorma subventionssystem, vilket leder till betydande snedvridningar av den globala konkurrensen och äventyrar EU:s och medlemsstaternas insatser för att hålla EU:s kvarvarande gruvsektorer flytande på senare tid.

J. EU antog förordningen om kritiska råmaterial i april 2024, som utgångspunkt för insatserna för att öka resiliensen och oberoendet hos EU:s försörjning av kritiska råmaterial och strategiska råmaterial. I förordningen om kritiska råmaterial behandlas både utbuds- och efterfrågesidan, bland annat genom produktionsmål, resurseffektivitet för att dämpa konsumtionen och ersättning av strategiska råmaterial. Cirkularitet är ett centralt inslag i förordningen om kritiska råmaterial, med målet att täcka 25 procent av unionens behov av strategiska råmaterial genom materialåtervinning senast 2030 och målet att materialåtervinna betydligt större mängder av varje strategiskt råmaterial från avfall, även för permanentmagneter.

K. Det kommande toppmötet mellan EU och Kina är ett tillfälle att inleda en dialog, samtidigt som man fortsätter att stå emot tvång.

L. Kina har fortfarande sanktioner mot före detta ledamöter av Europaparlamentet, ledamöter av medlemsstaters parlament och europeiska tankesmedjor.

1. Europaparlamentet fördömer skarpt Kinas beslut att genomföra exportrestriktioner för sällsynta jordartsmetaller, vilket har satt stopp för exporten och avsevärt stört leveranskedjor som är avgörande för fordonsindustrin, försvarsindustrin, halvledarföretag, grön teknik, hälso- och sjukvårdstillämpningar och många andra sektorer i EU och runtom i världen. Parlamentet anser att Kinas agerande är oberättigat och att landet utövar tvång genom att utnyttja det enorma inflytande det har till följd av sin nästan monopolistiska ställning på den globala marknaden.

2. Europaparlamentet menar att Kina använder dessa exportrestriktioner för att stärka sin förhandlingsposition. Parlamentet betonar att EU bestämt måste avvisa alla försök från Kinas sida att använda dessa restriktioner för att tvinga fram eftergifter i fråga om andra aktuella handelshinder, och menar att

alla eftergifter till Kina i detta avseende skulle skada EU:s förmåga att skydda sig mot nuvarande och framtida tvång.

3. Europaparlamentet framhåller vikten av att vid det kommande toppmötet mellan EU och Kina uttrycka oro över Kinas exportrestriktioner för sällsynta jordartsmetaller och de mer övergripande konsekvenserna av dessa restriktioner för de globala leveranskedjorna. Parlamentet är övertygat om att exportkontroller bör ingå i en multilateral strategi som syftar till att värna den internationella säkerheten och säkerställa lika villkor på global nivå. Parlamentet insisterar på att ensidiga kontroller måste begränsas till dem som är absolut nödvändiga med hänsyn till nationell säkerhet, med transparenta och tydligt fastställda regler, samt betonar därför att Kinas åtgärder strider mot multilaterala regler och praxis, och uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att inta en fast och enad hållning, samarbeta med Kina för att finna en strukturell lösning och fortsätta dialogen med Kina i detta avseende.

4. Europaparlamentet uppmanar med kraft de kinesiska myndigheterna att konkret följa upp sitt förslag och till fullo häva exportrestriktionerna. Parlamentet noterar så länge det aktuella förslaget från de kinesiska myndigheterna om att inrätta så kallade gröna körfält som syftar till att förenkla förfarandena för europeiska företag.

5. Europaparlamentet betonar det akuta behovet av att EU stärker sitt strategiska inflytande och sin oumbärlighet genom att identifiera, operationalisera och stärka områden där unionen har kritiska fördelar jämfört med Kina i fråga om viktiga varor och viktig teknik, i syfte att stärka EU:s strategiska oberoende, eller genom att begränsa tillträdet till EU:s inre marknad för kinesiska högriskleverantörer i enlighet med EU:s handelsrätt och internationell handelsrätt.

6. Europaparlamentet anser att Kinas åtgärder utgör en oberättigad instrumentalisering av landets försörjningskanaler för kritiska råmaterial, vilket gör landet till en otillförlitlig insatskälla för kritiska sektorer och ett hot mot unionens ekonomiska intressen och väsentliga säkerhetsintressen.

7. Europaparlamentet uttrycker djup oro över de kinesiska myndigheternas krav på att sökande ska lämna ut känsliga uppgifter när de ansöker om exporttillstånd och över den betydande risken för teknikläckor i samband med detta när det gäller den försvarsindustriella basens värdekedja och nationella säkerhetshemligheter, och betonar att detta kan användas för framtida tvång. Parlamentet anser att det är mycket viktigt att kommissionen och medlemsstaterna bedömer och minskar sådana dataöverföringars konsekvenser för säkerheten, i linje med den europeiska strategin för ekonomisk säkerhet.

8. Europaparlamentet uppmanar med eftertryck kommissionen och medlemsstaterna att påskynda genomförandet av förordningen om kritiska råmaterial. Parlamentet framhåller den viktiga roll som Europeiska nämnden för kritiska råvaror och dess undergrupper har för ett snabbt och effektivt genomförande av förordningen om kritiska råmaterial. Parlamentet påminner om de tydliga och ambitiösa mål som fastställts för att fram till 2030 öka EU:s kapacitet för inhemsk utvinning, bearbetning och återvinning av strategiska råmaterial. Parlamentet uppmärksammar urvalet av de första 60 strategiska projekten inom ramen för förordningen om kritiska råmaterial.

9. Europaparlamentet beklagar att förordningen om kritiska råmaterial inte åtföljdes av en särskild EU-budget, trots att bristen på finansiering är den största flaskhalsen. Parlamentet betonar det akuta behovet att säkra investeringar i de strategiska projekt som godkänts inom ramen för förordningen om kritiska råmaterial och i andra projekt för att främja utvinning, raffinering, bearbetning och materialåtervinning som bidrar till att minska riskerna från Kina och till att uppnå riktmärkena enligt förordningen om kritiska råmaterial. Parlamentet uppmanar eftertryckligen kommissionen att avsätta ytterligare stöd på EU-nivå till diversifieringen av försörjningen av sällsynta jordartsmetaller och kritiska råmaterial och att garantera att den kommande fleråriga budgetramen innehåller en budgetpost för att främja investeringar i utvinning, bearbetning, cirkularitet, forskning och innovation, inbegripet ersättning av kritiska råmaterial.

10. Europaparlamentet understryker att EU måste bedriva inhemsk gruvverksamhet och återupprätta förädlingskapaciteten. Parlamentet betonar att ett av målen i förordningen om kritiska råmaterial är att öka effektiviteten i resursanvändningen genom teknisk innovation. Parlamentet framhåller potentialen hos materialåtervinning och utvinning av råvaror ur urbant avfall när det gäller att minska försörjningsbegränsningarna på kort sikt, och kommissionen uppmanas att vidta omedelbara åtgärder för att förbättra insamlingen och bibehållandet av sällsynta jordartsmetaller på den inre marknaden.

11. Europaparlamentet understryker behovet att säkerställa långsiktig affärsnytta och lönsamhet hos investeringar i värdekedjor för kritiska råmaterial, bland annat genom direkt finansiellt stöd såsom minimipriser, offtake-stöd och strategisk lagerhållning. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att begära att stora företag som tillverkar teknik inom strategiska sektorer vederbörligen och regelbundet genomför riskberedskapsverksamhet och åtgärder för att minska försörjningsbristen, bland annat genom lagerhållning.

12. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att tillsammans med medlemsstaterna bedöma EU:s miniminivå för strategiska lager av

sällsynta jordartsmetaller som förtecknas som strategiska råmaterial (neodymium, praseodym, terbium, dysprosium, gadolinium, samarium och cerium) och deras motsvarande slutanvändningsområden, inbegripet inom försvarsindustrin.

13. Europaparlamentet efterlyser dessutom ett starkare engagemang för att ingå partnerskap för ren handel och rena investeringar och bilaterala strategiska partnerskap för råmaterial som bygger på verkliga partnerskap som gynnar alla och som uppfyller höga hållbarhets- och människorättsstandarder. Parlamentet insisterar på behovet att övergå till bindande avtal om kritiska råmaterial för att säkerställa långsiktig trygghet i EU:s försörjning, garantera större transparens och säkerställa parlamentets kontrollbefogenheter. Parlamentet understryker vikten av frihandelsavtal och Global Gateway-initiativet när det gäller att förbättra tillgången till kritiska råmaterial.

14. Europaparlamentet uppmuntrar användning av preferensklausuler för anskaffning av sällsynta jordartsmetaller från leverantörer i EU och betrodda partner i relevant upphandlingslagstiftning. Parlamentet efterlyser förstärkt samordning med likasinnade internationella partner, särskilt inom ramen för G7 och Nato samt med Japans organisation för metall- och energitrygghet, för att öka kunskapsöverföringen, anpassa säkerheten i leveranskedjan, gemensamma investeringar och lagringsstrategier till varandra och ta fram standarder för tillförlitliga källor för strategiska sektorer och projekt.

15. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet, kommissionen, vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik, medlemsstaternas regeringar och parlament samt Folkrepubliken Kinas regering och parlament.